

A large, stylized, black graphic of the letter 'F' is positioned on the left side of the page. The top bar of the 'F' is thick and tapers slightly to the right. The vertical stem is also thick and tapers slightly to the right. The bottom bar is thick and tapers slightly to the right. The overall shape is a bold, modern interpretation of the letter 'F'.

Zasnova slovarja

Geslovník

GESLA SO V GESLOVNÍKU RAZVRŠČENA STROGO ABECEDNO, po principu črke in ne besede, kar pomeni, da velja dano zaporedje črk, ne glede na presledke med besedami ali morebitna ločila (*bypass, bypass operation, bypass surgery, bypath, byplay, by-product* itd.). Če se iztočnici ločita le po začetnici, je tista z malo začetnico vedno pred tisto z veliko, npr. *china, China*.

Če je iztočnico mogoče pisati tako z malo (občno ime) kot veliko začetnico (tipično lastno ime), npr. *china/China* ali *blitz/Blitz*, velja naslednje: če gre za občuten pomenski odmik, sta besedi obravnavani vsaka v svojem geslu, če pa je še mogoče vzpostaviti pomensko povezavo med njima, sta besedi obravnavani v enem geslu, vsaka v svojem pomenu. Tako *china* in *China* posebej, enako *judas* in *Judas*, *blitz* in *Blitz* pa skupaj, saj je *blitz* kot občno ime neposredno izpeljan iz imena za konkreten zgodovinski dogodek, imenovan (*the*) *Blitz*.

Geslovník zajema besede iz celotnega spektra govornega in pisane angleščine, tako iz knjižnega jezika kot tudi pogovornega jezika in slengizmov. V geslovníku so uvrščene številne novejšje iztočnice, ki so se uveljavile z razvojem modernih tehnologij, zlasti npr. interneta in informacijske tehnologije, ali ki vstopajo v jezik prek novih oblik družbene osveščenosti, npr. ekologija. Skladno s svojo specifično zasnovo slovar vključuje tudi nekoliko redkejšje, starinske ali arhaične iztočnice, čeprav poudarek ostaja na beleženju sodobnega besedišča.

Vključena in prevedena so vsa tista (osebna, zemljepisna in stvarna) lastna imena, ki se kakorkoli ločijo od zapisa imena v slovenščini (*Deccan* = Dekan, *Dosto(y)evsky* = Dostojevski); izjema so razlike v naglasnih znamenjih. Najpogostejša lastna imena so s področij geografije, mitologije, astronomije, kulture, umetnosti in zgodovine. Dodane so pomembnejše kulturološko zanimive iztočnice (*Downing Street, Madison Avenue*), ne glede na to, ali zanje obstaja prevedek ali pa je mogoča samo razlagalna ustreznica (gl. tudi besedilo o lastnih imenih v nadaljevanju, str. XXXIX).

Vse iztočnice s statusom zaščitene blagovne znamke in njihovi citatni prevodi so označeni s simbolom®, npr. *Ace bandage*®, *Levis*®.

Kot samostojne iztočnice so zabeležene tudi pravopisne dvojnice, bodisi da gre za splošne jezikovne dvojnice (*cabbala/cabala*) ali britansko-ameriške regionalne dvojnice (*colour* BR. / *color* AM.).

Nekatere iztočnice zaradi ekonomičnosti in v skladu s slovaropisno tradicijo niso obdelane na svojem abecednem mestu, temveč z njih s pomočjo kazalke kažemo na tista mesta v slovarju, kjer uporabnik najde potrebni podatek. Praviloma so s kazalko opremljene pravopisne dvojnice (*hematic* na *haematic*, *catalog* na *catalogue*, *alright* na *all right*), prav tako nekatere oblikoslovne dvojnice (*deferral* na *deferment*). S kazalko napotujemo tudi z nepravilnih oblik na osnovne oblike, npr. z glagolske oblike za preterit *fell* na osnovno obliko *fall* ali z množinske oblike *mice* na edninsko obliko *mouse*, ter z okrajšave na njeno razvezavo (*ATB* na *all-terrain bike*) (gl. tudi Kazalke, str. XXIV).

Različici sta obdelani v istem geslu samo izjemoma, namreč če je mogoče izraz pisati skupaj ali narazen (*acid head* ali *acidhead*), z opuščanjem ali brez (*hairbreadth* ali *hair's breadth*) ter z malo ali veliko začetnico (*casbah* ali *Casbah*), pri čemer je kot prva vedno navedena običajnejša oblika, druga, manj pogosta, pa je v zaglavju gesla. Če sta besedi enako pogosti, kažemo z abecedno drugo na abecedno prvo (*dextrously* na *dexterously*).

Če si pravopisni različici abecedno sledita in je razlika med njima zgolj v eni ali več vrinjenih črkah, sta obdelani kot ena sama iztočnica, vrinek pa je preprosto prikazan z oklepajem, npr. *acknowledg(e)ment*. Pravopisni različici, ki

si abecedno ne sledita, sta navedeni kot samostojni iztočnici, od katerih manj pogosta različica napotuje na običajnejšo, obdelano obliko.

Homonimne iztočnice so obdelane kot samostojna gesla le, če se razlikujejo v izgovarjavi (*bass*¹ /beɪs/ = bas; basist/-tka; *bass*² /bæs/ = ostriz), sicer so obdelane v okviru enega gesla kot samostojni pomeni ali besedne vrste (*billy* /ˈbɪli/ = 1 BR. menažka 2 AM. gumijevka, pendrek).

Slovarska iztočnica lahko nastopa kot enobesedna (*birth*), dvobesedna (*birth control*) ali večbesedna enota (*bird of passage*); lahko se piše skupaj (*blackbird*), z vezajem (*across-the-board*) ali presledkom med elementi (*actual bodily harm*). Vse dvo- ali večbesedne iztočnice so razvrščene po načelu absolutne abecedne razvrstitve, po principu črke, gre pa tipično za stalne besedne zveze, tj. trdne pomenske zveze, ki običajno delujejo kot ena pojmovna enota in imajo neredko enobesedni prevod v slovenščini (*blood donor* = krvodajalec/-lka; *blood lust* = krvoločnost, krvoželjnost). Iztočnicam je pripisan status stalne besedne zveze oziroma zloženke na podlagi: vsaj delne neprozornosti pomena in/ali pojmovne avtonomije (*face card*, *back country*), skladijske zamrznjenosti (*acute-care*, *activewear*), leksikaliziranosti oziroma institucionaliziranosti v izhodiščnem jeziku (*birth certificate*, *High Admiral*) ter idiomatskosti prevoda (*face-to-face* = v živo; iz oči v oči /.../) (gl. tudi Zloženke, str. xxiii).

Status samostojnega gesla imajo še nepravilne oblike samostalnika (*mice*), glagola (*rung*), pridevnika (*better*) ali prislova (*better*).

V slovarju so številne okrajšave (predvsem kratice), zlasti tiste, ki so zanimive s stališča angleško-slovenske kontrastive, npr. *ACPO* (= *Association of Chief Police Officers*); *DA* (= *duck's arse*); *D and C* (= *dilation and curettage*); *DIY* (= *do-it-yourself*). Mednarodnih okrajšav, npr. simbolov *Ag* (kemijski simbol za srebro), *HH* (simbol za trdoto svinčnika) ali avtomobilskih oznak, zato v slovarju ni (gl. tudi Okrajšave, str. xxxvii). Izjema so standardne okrajšave za ameriške zvezne države, npr. *CT* (= *Connecticut*).

Iztočnice so tudi nekatere apostrofirane oblike, ki si zaradi pogostosti, slovnice realnosti ali unikatnosti (*he'll*, *we'd*; *daren't*; *'bout*, *jack-o'-lantern*) zaslužijo samostojno iztočnično-leksemsko obravnavo. Takšne oblike so uvrščene strogo abecedno, sledijo pa enako napisanim besedam brez opuščaja, torej *hell*, *he'll in bout*, *'bout*.

Sestavljeni glagoli niso obravnavani kot iztočnice, pač pa imajo svoj razdelek povsem na koncu geselskega članka pri ustreznem osnovnem glagolu (gl. tudi Sestavljeni glagoli, str. xxiii).

Sedanji in pretekli deležniki so samostojne pridevniške iztočnice samo, če so pomensko sorazmerno samostojni in skladijsko zanimivi, tj. če njihovih prevedkov ni mogoče neposredno izpeljati iz glagolov, sicer so navedeni le kot primeri rabe pod ustreznim glagolom.

balding /ˈbɔːldɪŋ/ prid.

►(že) rahlo plešast
a balding man mož z nastajajočo plešo

forced /fɔːst/ prid.

1 ►prisiljen
a forced smile prisiljen nasmešek
2 ►prisilen
a forced landing prisilni pristonek
3 ►ki mu pospešujemo rast
4 FIZ. ►vsiljen

admit /ədˈmɪt/ /.../

2 ►dovoliti vstop, (s)pustiti (v); sprejeti

'dogs not admitted' 'psom vstop prepovedan' |
students admitted to the university
študentje, sprejeti na univerzo /.../

Gerundiji oziroma samostalniške oblike na *-ing* so navedene samostojno, če so semantično zanimive in pomena ni mogoče predvidljivo izpeljati iz glagola. Samostalniške oblike na *-ing*, ki niso izpeljane iz glagola, npr. *nightclubbing*, so vključene po splošnih kriterijih.

Ker v slovar uvrščamo samo prave leksikalne enote, so predpone in pripone obravnavane zgolj kot sestavni del posameznih besed in besednih zvez, ki so vključene v geslovník po splošnih kriterijih pogostosti in uporabnosti. Tako se na primer z rabo predpone *bi-* uporabnik lahko seznaní pri iztočnicah *biannual*, *bilingual* itd. Podobno leksemi, ki se pojavljajo samo v zloženkah, npr. *-backed* ali *-cornered*, nimajo statusa iztočnice, so pa v geslovníku najpogostejše zloženke, v katerih se pojavljajo.

V geslovníku je tudi nekaj t. i. nestandardnih gesel (*faff*, *mickey*). Gre za iztočnice brez neposrednega prevedka, ker se nikoli ne pojavijo same zase, ampak vedno v zvezah (*to faff about*, *to take the mickey*), zato jih je mogoče prevajati izključno znotraj stalnega frazeološkega okolja.

Geselski članek

GESLSKI ČLANEK JE TRODELEN. Uvede ga iztočnica, ki ji sledi zaglavje (A) z izgovorjavo in slovničnimi podatki, kot so nepravilna množina in nepravilne glagolske oblike. Ker je slovar predvsem pripomoček za razumevanje angleških besedil, so obseg in vrste slovničnih podatkov omejeni, tako na primer ni podatkov o vezljivosti. Jedro geselskega članka tvori slovnično-pomen-ski del (B), v katerem so obdelani pomeni iztočnice po besednih vrstah. Temu sledi frazeološki del gesla (C), ki ga sestavljajo posebne zveze (C1), idiomi (C2) in sestavljeni glagoli (C3). Primer:

account (A) /ə'kaʊnt/
(B)

I sam.

1 ▶poročilo, pripoved, opis; pričevanje
to give an account of sth opisati kaj | by his account of what happened po njegovi verziji dogodkov | she is a very good pianist, from all accounts baje je zelo dobra pianistka | by her own account she was driving too fast po lastnih besedah je vozila prehitro

2 ▶račun

I have £100 in my account na računu imam sto funtov | an account with the baker odprt račun pri peku | an electricity account račun za elektriko | to buy goods on account kupovati blago na kredit/kredo | £100 on account and the rest in May sto funtov plačate takoj, ostalo pa maja

3 ▶upoštevanje, ozir

to take sth into account, to take account of sth upoštevati kaj

4 KNJIŽ. ▶pomen, vrednost

of some account precej pomemben | money was of little account to them denar je bil zanje postranskega pomena

5 KNJIŽ. ▶obrazložitev, pojasnilo, utemeljitev; zagovor; razlaga, teorija

to call sb to account poklicati koga na zagovor/odgovornost; zahtevati pojasnilo od koga | she was called to account for failing to finish the job morala je odgovarjati, ker dela ni opravila do konca | Chomsky's account of language acquisition teorija Chomskega o usvajanju jezika

6 ▶interpretacija, izvajanje, izvedba
a lively account of Beethoven's score živahna interpretacija Beethovnov partiture

7 FIN. ▶(stalna) stranka, (stalen)

kupec (*stranka, ki ima pri dobavitelju odprt račun*)

we have secured several big accounts pridobili smo nekaj velikih strank | they transferred their publicity account to a new agent za področje oglaševanja so najeli drugo firmo

8 FIN. ▶knjigovodski račun, konto; obračun, poročilo o vknjižbah, računovodska evidenca

9 BR. FIN. ▶[na borzi] termin/rok za poravnavo; evidentiran/terminski posel; obdobje sklepanja poslov

II accounts mn. sam.

1 ▶računovodstvo

accounts staff zaposleni v računovodstvu

2 FIN. ▶računovodsko poročilo; računi, poslovne knjige

the accounts show a profit iz računovodskega poročila je razviden dobiček | to keep the accounts voditi poslovne knjige

III preh. glag.

KNJIŽ. ▶imeti za, šteti za; ceniti

he was accounted a genius imeli so ga za genija

(C1)

POSEBNE ZVEZE:

● **on account of**

▶zaradi

she can't run very fast on account of her illness zaradi bolezni ne more teči prav hitro | don't worry on account of him ne skrbite zanj

● **on no account**

▶nikakor; v nobenem primeru; pod nobenim pogojem

on no account must you open the door v nobenem primeru ne smeš odpreti vrat

● **on this/that account**

▶glede tega

there needn't be any more worries on this account glede tega si vam ni treba več beliti glave

(C2)

IDIOMI:

● **to give a good/poor account of oneself** dobro/slabo se odrezati

● **on sb's account** (posebej) zaradi koga; komu na ljubo

don't change the date on my account! zaradi mene ne spreminjaj datuma!

● **on one's own account** na lastno pobudo/pest; sam

to set up a business on one's own account odpreti lastno podjetje | she was worried on her own account skrbelo jo je zase

● **to put/turn sth to good account** s pridom uporabiti kaj; dobro izkoristiti kaj

● **there's no accounting for taste(s)** pog. vsak ima svoj okus

(C3)

SESTAVLJENI GLAGOLI:

account for

account for [sth/sb]

1 ▶(ob)razložiti, pojasniti; utemeljiti, upravičiti; odgovarjati za; biti razlog/vzrok za

how are we to account for this? kako naj to razložimo? | to account for one's actions odgovarjati za svoja dejanja | skin cancer accounts for 1000 premature deaths a year kožni rak je vzrok za tisoč prezgodnjih smrti letno | is everyone accounted for? smo vsi prisotni/tu?

2 ▶pričakovati, računati, upoštevati

I hadn't accounted for becoming ill during the trip nisem računala, da bom med potovanjem zbolela

3 ▶predstavljati, pomeniti

exports account for 10% of their trade izvoz predstavlja 10% njihovega trgovanja

4 POG. ▶pogubiti, uničiti; pobiti, usmrtiti

we accounted for three enemy bombers uničili smo tri sovražnikove bombnike | they accounted for Blackpool by three goals to two Blackpool so premagali s tri proti dva

Zaglavje

V zaglavju je navedena najprej izgovorjava, nato v izjemnih primerih pravopisna različica, sledijo podatki o besedni vrsti in slovničnih posebnostih iztočnice:

a) pri samostalnikih nepravilne množine

footman /'fɒtmən/ sam. (mn. **footmen**) /.../

b) pri glagolih nepravilne oblike in podatki o podvajanju soglasnikov

choose /tʃuːz/

I preh. glag. (P **chose**, PD **chosen**) /.../

chin /.../

II preh. glag. (SD P PD **-nn-**) /.../

c) pri pridevniki nepravilno stopnjevanje oblike

bad /.../ prid. (prim. **worse**, pres. **worst**) /.../

Slovnično-pomenski del Besedne vrste

Osnovno zgradbo slovnično-pomenskega dela določa slovnična delitev na besedne vrste. Besedna vrsta je uvedena v novi vrstici s krepko tiskano rimsko številko, ki ji sledi ustrezna okrajšava.

backfill /'bækfɪl/

I sam.

▶material za zasutje /.../

II preh. glag.

▶zasuti (nazaj), (znova) napolniti /.../

Zaporedje besednih vrst je absolutno in ne sledi načelu pogostosti. Na prvem mestu je samostalni, razen če je iztočnica homonimna z nepravilno slovnično obliko glagola. V teh redkih primerih je glagol na prvem mestu, s kazalko na izhodiščno obliko (*rung* na *ring*). Samostalniki v ednini sledijo množinski samostalni, zaimek, glagol (v naslednjem vrstnem redu: prehodni, neprehodni, neosebni, pomožni, modalni pomožni), pridevnik, prislov, predlog, veznik, medmet, členek in člen.

Kadar razlikovanje med dvema besednima vrstama na slovenski strani ne prinaša pomenskih in/ali prevodnih sprememb, sta obdelani skupaj (izjemoma tudi več besednih vrst). To velja zlasti za skupino leksemov (*afoot*, *afloat* itd.), kjer gre na angleški strani za povsem formalno delitev na pridevnik (če beseda sledi veznemu glagolu *be*) in prislov (v vseh drugih primerih).

afire /ə'faɪə(r)/ prid., prisl.

POET. ▶v ognju, v plamenih; goreč

the roof was afire streha je gorela /.../

Pomeni

Posamezen pomen je uveden v novi vrstici s krepko tiskano arabsko številko in črnim trikotnikom, ali, kadar ima iztočnica en sam pomen, zgolj s črnim trikotnikom.

flat /flæt/

I sam.

1 ZLASTI BR. ▶stanovanje /.../

2 ▶prazna/počena guma

3 ▶ploščati del; ploščata/ravna

stran; ploskev /.../

Pri razvrščanju pomenov znotraj gesla smo kot glavno načelo upoštevali načelo pogostosti. Tipično so splošnejši neoznačeni pomeni na začetku geselskega članka, sledijo starinski in zastareli pomeni, na koncu pa so področno označeni pomeni, vendar načelo pogostosti prevlada nad načelom označenosti, npr. pri samostalniški iztočnici *felon*, kjer je področno označeni pomen pred neoznačenim pomenom.

felon /'felən/

I sam.

- 1 JUR. ▶ storilec/-lka (hudega) kaznivega dejanja
- 2 ▶ zanohtnica
- 3 ZAST. ▶ hudobnik, hudobnež/-nica, zlodej

Dobesedni pomeni so praviloma pred abstraktnimi ali figurativnimi.

device /dɪ'vaɪs/ sam.

- 1 ▶ naprava, priprava, instrument, inštrument; pripomoček, strojček, aparat /.../
- 2 ▶ eksplozivna naprava, bomba; peklenjski stroj
- 3 ▶ trik, zvijača; spletko /.../
- 4 ▶ sredstvo; metoda, strategija /.../

Prevedki

Posamezen pomen ima neposreden niz prevodnih ustreznic, ki mu sledi izčrpen sklop primerov rabe. V nizu so najprej navedeni prevedki, ki so najsplošneje uporabni in iztočnici pomensko najbližji. Sledijo prevedki, ki se pokažejo v posebnih sobesedilih. Tako je pri prvem pomenu glagolske iztočnice *discard* na prvem mestu prevedek "zavreči", ki je uporaben tako v dobesednem kot prenesenem pomenu, zadnji v nizu pa je kot manj pogost in kontekstualno pogojen prevedek "opustiti".

discard /.../

I /.../

II /dɪs'kɑːd/ preh. glag.

- 1 ▶ zavreči; odvreči, vreči stran; opustiti /.../
- she bundled up the clothes she had discarded oblačila, ki jih ne bo več nosila, je povila v sveženj | we discarded our original plan to visit Berlin opustili smo naš prvotni načrt, da bomo obiskali Berlin /.../

Primeri rabe

S primeri je ponazorjeno tipično pomensko-sobesedilno okolje iztočnice, pri čemer so navedeni zlasti kontrastivno zanimivi primeri in tipične zveze. Urejeni so tako, da čim nazorneje kažejo vlogo sobesedila pri prevajanju iz angleščine v slovenščino. Najprej so navedeni primeri, pri katerih je prevod sorazmerno preprost in ga lahko hitro izberemo med ustrezniciami v nizu takoj za iztočnico. Sledijo primeri, kjer sobesedilo opazneje vpliva na prevodno ustreznico. Prav na koncu so primeri, kjer iztočnice ni mogoče prevesti z ustreznico iz prevodnega niza.

fear /fɪə(r)/

I sam.

- ▶ strah; bojazen, skrb
- fear of death strah pred smrtjo | the future holds no fears for her ni je strah prihodnosti | my worst fears were confirmed moje najhujše bojazni so se uresničile | fears are growing that his life may be in danger narašča zaskrbljenost, da je njegovo življenje

morda v nevarnosti | there's no fear of that
happening ni nevarnosti, da bi se to zgodilo |
I kept quiet for fear that they would wake
up bil sem tiho, da jih ne bi zbudil |
in fear and trembling trepetajoč od
strahu; s strahom in trepetom | have
no fear! POET. kar brez strahu! | the fear
of God bogaboječnost /.../

Kadar je prevod iztočnice neproblematičen in v večji meri neodvisen od sobesedila – to zlasti velja za samostalniške prevodne ustreznice –, so pogosto navedeni zgolj zgledi rabe, ki ilustrirajo tipične skladenjske pretvorbe in ne tudi tisti, v katerih je mogoče uporabiti ustreznico iz niza neposrednih prevedkov.

caller /'kɔ:lə(r)/ sam.
1 ▶ klicalec/-lka, kličoč/-ča,
klicatelj/-jica
we've had 15 callers today danes je klicalo
petnajst ljudi

Razlagalne ustreznice

V primerih, ko prevedek zaradi kulturološke ali splošne leksikalne vrzeli na slovenski strani ne obstaja, je namesto prevodne ustreznice v pokončni pisavi natisnjena razlagalna ustreznica v poševnem tisku.

accumulation /ə,kju:mjə'leɪʃn/ sam.
/.../ ▶ sočasna pridobitev več diplom

die-in sam.
POG. ▶ demonstracije, kjer ljudje kot mrtvi
ležijo na tleh

Kadar ni povsem ustreznega prevedka iztočnice, je kot ustreznica izjemoma naveden njen kulturološki približek. To je označeno z zavitim enačajem (≈) neposredno pred približkom.

accommodation officer BR. sam.
▶ ≈ referent/-tka za stanovanjske
zadeve; referent/-tka za namestitev
študentov

Pri nekaterih tipih iztočnic, zlasti pri lastnih imenih in težavnih ali nevsakdanjih pojmi, ki sicer nimajo področne oznake, so v oklepaju za slovenskimi ustreznici dodatne razlage oz. splošni zapisi v obliki kratkih identifikacij, ki pa ne nadomeščajo enciklopedičnih pomenskih opisov:

Dhaka /'dækə/ sam.
▶ Daka (mesto v Bangladešu)

Franz Josef /,frɑ:nts 'jɔ:zef/ sam.
▶ Franc Jožef (avstrijski cesar)

batiste /bæ'ti:st/, /bə't-/ sam.
▶ batist (vrsta tkanine)

acosmism /eɪ'kɒzmi:zəm/ sam.
▶ akozmizem (zanikanje obstoja vesolja,
ločenega od Boga)

Pri botaničnih in zooloških iztočnicah s področno oznako so praviloma navedena tudi latinska imena rastlin oziroma živali. Vrsta in rod sta podana v obliki razlagalne ustreznice v poševnem tisku, družina in vse nadrejene taksonomske kategorije pa v pokončnem tisku.

coreopsis /,kɒrɪ'ɒpsɪs/ sam.
BOT. ▶ lepe očke, očkice (Coreopsis)

To ne velja, kadar gre za splošno znane živali oziroma rastline.

dog /dɒg/, AM. /dɔːg/

I sam.

1 ▶ pes

we fought like cat and dog bila sva si kot pes
in mačka /.../

Vrednost merske enote je zapisana v razlagalni ustreznici samo pri merah anglo-saksonskega merskega sistema, npr. *inch* = inč (2,54 cm), sicer je v oklepaju podan samo kratek opis mere, npr. *gigawatt* = gigavat (*merska enota za moč*).

Z razlagami so opremljene tudi nekatere okrajšave, bodisi da ustreznega prevedka (okrajšave) ni ali pa le iz prevedka ni dovolj razvidno, za kaj gre.

C.Lit. sam. (okr. **Companion of Literature**) ▶ *dobitnik/-ica*
britanskega literarnega priznanja

DAT /dæt/ sam. (okr. **digital audio tape**)
▶ **DAT** (*vrsta digitalne kasete*)

Stilna ustreznost

Prevedki so načeloma stilno usklajeni z angleškimi iztočnicami.

dial /'daɪəl/

I sam. /.../

3 POG. BR. ▶ **fris, faca, ksiht**

I haven't seen his dial before njegovega frisa
še nisem videla /.../

Če stilno ustreznega prevedka ni, je kot ustreznica naveden stilno nevtralen prevedek ali, kadar je to bolj primerno, ustrežna razlaga; v tem primeru samo oznaka nakazuje, da gre za stilno nenevtralnost iztočnice.

Cad /kæd/ sam. (okr. **Cadillac**) POG. AM.
▶ **cadillac**

cabbage /'kæbɪdʒ/

I sam. /.../

5 POG. BR. ▶ *ostanki blaga, ki jih krojač*
ne vrne stranki

Moške in ženske oblike

Pri edninskih samostalniških iztočnicah, ki se nanašajo na osebe, so navedene moške in ženske oblike prevedkov.

dilettante /,dɪlɪ'tæntɪ/

I sam. /.../

1 ▶ **ljubitelj/-jica, amater/-rka;**
diletant/-tka /.../

Če ženske oblike ni mogoče tvoriti oziroma njenega obstoja ni mogoče nikjer potrditi ali pa je dvoumen, je navedena samo moška oblika.

accommodationist /ə,kɒmə'deɪfənɪst/

I sam.

▶ **zmernež, popustljivež/-vka;**
kompromisar/-rka, konformist/-tka

gendarme /'ʒɒndɑːm/ sam. /.../

2 POG. ▶ **kifeljc, policaj/-jka** /.../

Ženske oblike nastopajo tudi v razlagalnih ustreznicih, če le-te neposredno opisujejo iztočnico kot vršilca dejanja ali nosilca stanja.

floater /'fləʊtə(r)/ sam. /.../

4 AM. ▶ **volilec/-lka, ki nezakonito voli**
v več volilnih okrajih hkrati /.../

Frazeološki del

Osnovno zgradbo določa delitev izhodiščne frazeologije na kategorije posebne zveze, idiomi in sestavljeni glagoli.

Posebne zveze

Kategorija "posebne zveze" vključuje konvencionalne besedne zveze s stalno besedilno funkcijo. To niso niti idiomi niti sestavljeni glagoli, ampak druge ustaljene besedne zveze: prislovne (*by far*), predložne (*in accordance with*) in vezniške (*in addition, of course*). Obdelane so podobno kot osnovni pomeni iztočnice, z nizom prevodnih ustreznic in po potrebi s primeri rabe.

ever /'evə(r)/.../

POSEBNE ZVEZE:

- **as ever**
▶kot vedno, kot ponavadi, kot vselej
- **ever after**
▶za vedno, za vekomaj, do konca dni
they lived happily ever after živel sta srečno do konca svojih dni
- **ever more**
▶vse bolj
he became ever more demanding postajal je vse zahtevnejši
- **ever since**
▶(vse) odkar; vse odtlej
he came ten years ago and he's stayed ever since prišel je pred desetimi leti in ostal
- **ever so/such**
POG. BR. ▶tako (zelo); kot le kaj
I'm ever so glad you came! tako zelo vesela sem, da si prišel! | thanks ever so (much)! iskrena hvala! | he's ever so much better on je mnogo mnogo boljši | it's ever such a shame! kakšna sramota!
- **never ever**
▶(prav) nikoli, nikdar
I never ever did that! tega pa že nisem jaz naredila!

Idiomi

To so stalne besedne zveze, za katere je značilna pomenska neprozornost. Mednje zaradi preglednosti uvrščamo tudi vse pregovore in rekla. Idiomi so znotraj svojega razdelka navedeni abecedno, pri čemer niso upoštevani členi, nedoločniški členek *to*, skrajšane oblike nadpomenskih zaimkov *somebody(s)/something, sb(s)* in *sth, ter one, one's*. Včasih osnovni, citatni obliki idioma sledi še razvezan primer rabe, ki kaže vpliv sobesedila na prevod.

back /bæk/

I sam. /.../

IDIOMI:

- **to back the wrong horse** staviti na napačnega konja
- **to be (flat) on one's back** obležati zaradi bolezni
- **to be glad to see the back of sb** oddahnniti si ob odhodu koga
- **to break one's back to do/get sth** hoditi po trepalnicah za kaj
- **to break the back of a journey** opraviti glavnino poti
- **to get off sb's back** POG. nehati težiti komu
- **to have sth on one's back** imeti kaj na grbi
- **to know sth like the back of one's hand** poznati kaj kot svoj žep

- **to live off sb's back** živeti na tuj račun
- **to put one's back into it** POG. zagrabiti za delo
if we really **put our backs into it**, we could **finish today** če se zares zagrizemo v delo, lahko končamo še danes
- **to put/get sb's back up** POG. razkuriti koga; razdražiti koga
- **to turn one's back on sb/sth** obrniti/pokazati hrbet komu/čemu
- **with one's back to the wall** POG. pritisnjen ob zid; v brezizhodnem položaju
- **you scratch my back and I'll scratch yours** [*zlasti v poslu*] ti meni, jaz tebi /.../

Sestavljeni glagoli

To so glagoli, ki se vedno pojavljajo v kombinaciji s predlogom ali prislovnim členkom in so v takšnih zvezah pomensko neprozorni. Čeprav sestavljeni glagoli v geslu niso na klasičen način opredeljeni kot neprehodni ali prehodni, pa je to razvidno iz strukturnih primerov, v katerih se pojavljajo bodisi brez predmeta ali pa s predmetom *sb/sth* ("kdo/kaj") v oglatem oklepaju. Vsebinsko v oglatem oklepaju nima prevoda, ker gre zgolj za strukturni podatek o tem, da je glagol prehodni, zaimek pa torej poljubno nadomestljiv. Vsak glagol je uveden z levim zamikom, prehodne ali neprehodne strukture so vsaka v novi vrstici:

beat down

beat down

►pripekati, žgati; tolči

the sun was **beating down on our necks and backs** sonce nas je žgalo v vratove in hrbte | the rain was **beating down** deževalo/lilo je kot iz škafa | the hail **beat down on the roof** toča je bila po strehi

beat [sth] down, beat down [sth]

1 ►stolči, poleči

the grass was **beaten down by heavy rain** močan dež je stolkel travo

2 ►razbiti

they **beat down the door** razbili so vrata

3 ►zbiti, znižati

competition will **beat the price down** konkurenca bo zbila ceno

4 ►zatreti, zlomiti

to **beat down one's arrogance** zlomiti ošabnost koga

beat [sb] down

►zbiti ceno

I **beat her down to 100 dollars** njeno ceno sem zbil na 100 dolarjev

Posebna vprašanja

Zloženke

Merilo vključevanja ni zgolj pogostost pojavljanja, temveč semantični razlogi, pri katerih gre za preplet več lastnosti. Pomensko prozorne in torej kontrastivno neproblematične zveze so tako navedene zgolj kot primer rabe pod ustrezno jedrno besedo (*electoral campaign, monk's cell*). To še zlasti velja za zveze, ki so opisljive s takšno skladenjsko pretvorbo, pri kateri je v angleščini mogoče uporabiti preprosto parafrazo s predložno zvezo (npr. *blood flow = the flow of blood; background music = music in the background*). Po drugi strani pa je npr. zveza *biscuit cutter* (= *sth that cuts biscuits*) kljub možnosti takšne pre-

tvorbe obravnavana kot zloženka, saj obstaja pri jedrnem samostalniku *cut-ter* element nepredvidljivosti glede na to, da pripona *-er* običajno označuje vršilca dejanja ali nosilca stanja, torej signalizira lastnost [+živo]. Večbesedne terminološke enote imajo ne glede na (ne)prozornost pomena večinoma status samostojnega gesla, npr. *Alzheimer's disease, gas equation*.

Kazalke

Sistemske pari ameriško-britanskih dvojnic, pri katerih so dosledno v rabi kazalke, so:

- ae**, -**e** haematite BR., hematite AM.
- ce**, -**se** licence BR., license AM.
- ise**, -**ize** generalise BR., generalize (tudi izpeljanke, zlasti -**isation** BR., -**ization**).
- ogue**, -**og** dialogue BR., dialog AM.
- our**, -**or** arbour BR., arbor AM.
- re**, -**er** centre BR., centre AM.
- 'prepolovljeni l'** aeromodelling BR., aeromodeling AM.

Kazalke praviloma preusmerjajo uporabnika z ameriških dvojnic na britanske ali nevtralnije oz. pogostejše, pri čemer imata v vseh zgoraj naštetih parih obe različici ustrezno regionalno oznako. Izjema so britanske oblike s končnicama *-ise* in *-isation*, s katerih je kazalka na izvorno pretežno ameriške, a danes nevtralnije oz. pogostejše oblike s končnicama *-ize* in *-ization*. Dvojnice na *-ize*, *-ization* zato nimajo regionalne oznake.

Kazalke so v uporabi tudi, kadar ne gre za pravopisni ali oblikoslovni različici, sta pa sopomenski iztočnici zaporedni in imata enak prevedek, npr. z *ankle chain* na *ankle bracelet*.

Kadar je ena od iztočnic stilno označena, sta obdelani vsaka v svojem geslu, razen kadar na ravni prevoda ni mogoče vzpostaviti razlike med njima, npr. *amnio* (pogovorno), *amniocentesis* (stilno nevtralnno) = amniocenteza, pregled plodne tekočine.

Kazalko imajo tudi sestavljeni glagoli s pogostejšo različico, npr. s *fall upon* kazalka na *fall on*. Če si takšni različici abecedno sledita, je glagol obdelan z nenujno vsebino v oklepaju, npr. *frown (up)on*.

Metajezik

Vsi metajezikovni, tj. strokovno-lingvistični, podatki so v slovenščini, pojavljajo pa se v vseh delih gesla. Poleg slovničnih podatkov, ki so večinoma navedeni v zaglavju, so tu še oznake in pomenski kazalci oz. indikatorji, ki spremljajo prevedke in primere rabe v slovnično-pomenskem, pa tudi frazeološkem delu gesla.

Indikatorji

Indikatorji stojijo v oglatem oklepaju pred prevedkom, v krepkem poševnem tisku, njihova vsebina pa se nanaša praviloma na slovensko stran, torej na prevedke do konca prevodnega niza. So številčno in vsebinsko neomejena kategorija, ki služi potrebam dane situacije. Tipično imajo indikatorji obliko predložnih zvez in so dokaj kratki, sicer pa zlasti kažejo okoliščine, v katerih velja določen pomen, tj. zamejujejo pomen prevodne ustreznice, kadar pomen angleške besede ustreza le enemu od pomenov slovenskega prevedka.

double /'dʌbl/

I sam. /.../

7 ►[pri bridžu] kontra; [pri pikadu] (zadetek v) zunanji krog /.../

acknowledg(e)ment /.../**II acknowledgements** mn. sam.

▶[v knjigi] zahvala

beach hut sam.

▶[na plaži] poletna hišica

Izjemoma, zlasti pri funkcijskih besedah, indikatorji vsebujejo slovnične podatke.

be /bi:/ /bi/ /.../**II** pom. /.../

3 ▶[v pogojnih stavkih]

if Henry were here če bi bil Henry tukaj /.../

Med indikatorjem in prevedkom ni ujemanja na ravni spola, npr. [o ptici] oskubljen. Izjemi sta pridevnika *breja* in *noseča*, npr. [o ovci] breja.

Oznake

Oznake so stilne (npr. “pogovorno”, “starinsko”), regionalne (“britansko”, “ameriško”) in področne (npr. “astronomija”, “jezikoslovje”, “konjenišvo”). Vse oznake se nanašajo na levo, angleško stran slovarja.

Stilne oznake

Stilne oznake označujejo časovno (npr. “zastarelo”), stilnoplastno (npr. “knjižno”) ali konotacijsko (npr. “šaljivo”) nenevtralnost iztočnice, pomena ali besedne zveze. Oznaka ima domet do prve naslednje oznake, sicer pa do konca prevodnega niza. Stilne oznake opredeljujejo samo angleške iztočnice in primere. Podatke o stilni ravni na slovenski strani je mogoče razbrati iz samega izbora prevodnih ustreznice. Izjema je oznaka za “figurativno” (= fig.), ki se vedno nanaša na slovensko stran. Pojavi se takrat, ko ni niti primerov rabe niti enournih sinonimnih prevedkov.

big fish sam.

POG. FIG. ▶velika riba, velika/visoka živina

Regionalne oznake

Regionalne oznake sporočajo, da je raba določene iztočnice, pomena ali besedne zveze oz. strukture geografsko omejena. Uporabljamo dve regionalni oznaki: **BR.** in **AM.** Besede iz ostalih regionalnih različic angleščine niso uvrščene v geslovník.

Oznaki **ZLASTI BR.** ali **ZLASTI AM.** povesta, da je beseda najpogostejša na določenem območju, vendar se uporablja tudi v drugi angleško govoreči deželi. Tako **ZLASTI BR.** pomeni, da je izraz sicer v rabi predvsem v britanski angleščini, a ga prepoznavajo tudi govorniki ameriške angleščine.

footpath /'fɒtpɑːθ/, **AM.** /-pæθ/ sam.**ZLASTI BR.** ▶steza/pot (za pešce), pešpot; pločnik

Oznaki **BR.** in **AM.** se nanašata na rabo besed, ne pa na njihove nosilce. Pojmi in institucije, ki so izključno ameriški oz. britanski, npr. *county fair*, *primaries*, imajo indikator v obliki [v *Veliki Britaniji*] ali [v *ZDA*], kar pomeni, da so nosilci, ne pa nujno tudi leksemi, geografsko omejeni.

Federal Bureau of Investigation sam.

▶[v ZDA] Zvezni preiskovalni urad

blue ribbon**I** sam. /.../2 ▶[v *Veliki Britaniji*] red hlačne podveze /.../

Če beseda dejansko spada v avstralsko, novozelandsko, škotsko itd. različico angleščine, ni bila uvrščena v slovar; če pa je sicer kot del obče rabljene angleš-

čine omejena na določene geografske enote, je uvrščena v slovar brez regionalne oznake, z ustreznim indikatorjem, npr. [*v Avstraliji*], [*na Škotskem*].

burgh /¹bʌrə/ sam.

▶[*na Škotskem*] mesto; mestni okraj

Za britansko-ameriške narečne (= dialektalne) posebnosti uporabljamo oznaki BR. DIAL. in AM. DIAL.

apples and pears mn. sam.

BR. DIAL. ▶stopnice

Področne oznake

Področne oznake se pojavljajo samo pri tistih iztočnicah in pomenih iztočnice, ki glede na angleške slovarske vire spadajo v terminologijo določenega področja. Pokazatelj (ne)terminološkosti so bili tudi besedilni korpusi. Ni nujno, da je izraz, ki je strokoven v slovenščini, tak tudi v angleščini, npr. *psoriasis* (= psoriza; običajno: luskavica) in obratno.

fistula /.../

1 MED. ▶fistula

2 ZAST. ▶svirel, piščal

Področno označeni pomeni so načeloma samostojni, torej uvedeni z arabskimi številkami. Če obstaja več pomenov z različnimi področnimi oznakami, so razvrščeni tako, da področja, ki so bliže vsakdanu, pridejo prej, manj znana področja pa na koncu, npr. šport pred fiziko, ekonomija pred geologijo.

fault /fɔ:lt/

I sam. /.../

3 šp. ▶[*pri tenisu*] napaka (pri servisu);

[*pri preskakovanju zaprek*] kazenska

točka

to serve a fault narediti napako pri serviranju

4 LOV. ▶izguba sledi

5 GEOL. ▶prelom

a fault zone prelomno območje

Področna oznaka je izjemoma v rabi namesto indikatorja pri stavčnem primeru, čeprav je pri samem prevedku ni.

correct /kə'rekt/

/.../

II prid.

1 ▶pravilen; točen; res(ničen) /.../

copy certified correct JUR. potrjujemo točnost

prepisa; za točnost prepisa /.../

Kombinirana regionalno-področna oznaka, kot je AM. ZGOD., pomeni, da gre v tem primeru za ameriško zgodovino in ne za amerikanizem.

Ločila

Vejica, podpičje:

V neposrednem nizu prevedkov so sopomenke (= sinonimi) ločene z vejico, s podpičjem pa prevedki, ki niso med seboj zamenljivi, bodisi zato, ker izražajo drugačne pomenske odtenke, ali pa zato, ker so med njimi razlike v intenzivnosti pomena, konotaciji in podobno. Vedno gre za manjše odmičke, ki ne zahtevajo samostojnega pomena.

accredited /ə'kredɪtɪd/ prid. /.../

2 ▶(uradno) priznan; splošno

sprejet/veljaven; odobren, potrjen,

pooblaščen /.../

cancel /'kænsəl/ /.../

II preh. glag. (SD P PD -II-, -I- AM.)

1 ▶odpovedati, preklicati;

razveljaviti; ukiniti; stornirati /.../

Vejica ločuje med seboj tudi enobesedne moške in ženske oblike v parih iz različnih osnov, npr. *bratranec, sestrična*, ter dvo- ali večbesedne oblike v parih iz iste osnove, npr. *finančni svetovalec, finančna svetovalka*.

Podpičje ločuje prevedke pri zgledih rabe in sicer ne glede na to, ali so med seboj sinonimni ali ne. Pravilo velja tako za primere v slovnično-pomenskem kot frazeološkem delu gesla.

backbone /'bækbəʊn/ sam.

1 ► **hrbtenica**

to be the backbone of sth biti steber česa;
biti nepogrešljiv za kaj /.../

come /kʌm/ /.../

IDIOM:

● **as...as they come** zelo; izjemno;
skrajno /.../

Poševnica naprej (/):

Stična poševnica naprej ločuje posamezne zamenljive besede, ki se vsaka zase lahko neodvisno nanašajo na preostali del prevedka, npr. *kotelna/napajalna voda* ali *s/od strani* (zaradi ekonomičnosti namesto *kotelna voda, napajalna voda* in *s strani, od strani*). Rabljena je strogo po načelu, da je ena oblika neposredno pred njo na levi zamenljiva z eno obliko neposredno za njo na desni. Zapis *uradni pečat/žig* je torej mogoč zato, ker se pridevnik *uradni* nanaša na oba samostalnika.

V kombinaciji z vezajem stična poševnica naprej uvaja ženska priponska obrazila (*uslužbenec/-nka*).

V strukturnih zgledih rabe nakazuje alternativno rabo nedoločnih zaimkov *sb* in *sth* ("kdo" in "kaj"), npr. v *affect sb/sth adversely* ali v *account for [sth/sb]*.

Med poševnicama znotraj zaglavja so vsi podatki o izgovorjavi.

Poševnica nazaj (\):

Nestična poševnica nazaj ločuje med seboj sopomenska citatna zgloda rabe ali več takšnih zgledov, kadar je prevedek enak.

appearance /ə'prɪərəns/ /.../

IDIOM:

● **for the sake of appearances \ for appearances' sake** zaradi lepšega /.../

Pokončnica (!):

Pokončnica je v rabi za ločevanje zgledov rabe.

call /kɔ:l/ /.../

II preh. glag. /.../

z ► **praviti, reči; imeti za, razglasiti za**

she called me stupid rekla mi je, da sem neumna | I am proud to call myself Slovenian s ponosom rečem, da sem Slovenec | you call yourself a sailor? POG. in ti se imaš za mornarja? | do you call that plate clean? in ti praviš temu čist krožnik? /.../

Tropičje (...):

Tropičje se izjemoma pojavlja v angleških primerih tipa *as ... as* in v slovenskih prevedkih tipa *tako ... kot* ali *ne samo ... ampak tudi*, torej pri izpustu dela stavka.

Okrogli oklepaj ( ):

V okroglem oklepaju so prevodna dopolnila, torej tisti deli prevodnih ustreznic, ki niso nujni. Npr. (*uradno*) *priznan*, (*živalska*) *maščoba*, (*posebej*) *v ta namen*.

Oglati oklepaj [ ]:

Oglati oklepaj označuje metajezikovne podatke, ki imajo obliko indikatorjev, npr. [*o vedi*] uporaben, praktičen, aplikativen.

V strukturnih primerih znotraj razdelka sestavljenih glagolov oglati oklepaj objema nedoločni zaimek *sth* ("kaj"), *sb* ("kdo") ali kombinacijo obeh in tako kaže prehodnost glagola, npr. v *account for [sth/sb]*.

Zaviti enačaj (≈):

Uporabljamo ga za kulturne približke, npr. ≈ *matura*.

Raba ločil v primerih rabe

Po sprejetem dogovoru se ne le strukturni, temveč vsi stavčni primeri rabe na angleški in slovenski strani dosledno začenjajo z malo začetnico, kar velja tudi za premi govor.

daft /dɑ:ft/, AM. /dæft/ prid. POG. ZLASTI BR.

/.../

don't ask such daft questions! ne sprašuj

takih bedarij! /.../

Dvojni narekovaji označujejo dobesedni navedek samo v dvogovoru oz. kadar v premem govoru sodeluje več kot en govorec.

daft /dɑ:ft/, AM. /dæft/ prid. POG. ZLASTI BR.

/.../

"I'm going to run away from home" – "don't

talk daft" "zbežala bom od doma" – "ne

trapaj" /.../

Enojni narekovaji so uporabljeni takrat, kadar se primer rabe pojavlja zlasti kot napis.

admit /əd'mɪt/

/.../

'dogs not admitted' 'psom vstop

prepovedan' /.../

Po besednih vrstah

Samostalnik

Angleška stran

Nepravilne množine:

Množinska oblika je navedena samo pri samostalniki, ki imajo nepravilno množino, razen če sta možni obe, tako pravilna kot nepravilna oblika. Pravilne so vse množine na *-s* in *-es* (kjer se edninska oblika konča na *-s(s)*, *-x*, *-z*, *sh*, "mehki" *-ch*). Prav tako je pravilna tvorba množine pri samostalniki na *-y*, kjer je v množini *-ies*. Nepravilna je množinska oblika samostalnikov:

- pri katerih se končni soglasnik v množini podvoji, npr. *fez* (*fezzes*)
- z latinsko ali grško množinsko končnico, npr. *analysis* (*analyses*), *criterion* (*criteria*), *appendix* (*appendices*), *consortium* (*consortiums* ali *consortia*)
- ki množino tvorijo s spremembo samoglasnika, npr. *goose* (*geese*)
- ki se končajo na *-o* in je njihova množina *-oes* (*volcanoes*)
- z ničto množinsko končnico, npr. *sheep* (*sheep*), *Portuguese* (*Portuguese*)
- pri katerih množinsko končnico dobi prvi del zloženke, npr. *attorney general* (*attorneys general*), *passer-by* (*passers-by*), *mother-in-law* (*mothers-in-law*), ali oba dela zloženke (*bons mots*).

Ob samostalniki ni slovničnih podatkov o tem, da se uporablja zlasti v množini, da nima množinske oblike, da je bodisi števni ali neštevni ali da se veže z glagolom v ednini oz. množini, pač pa je to razvidno iz primerov rabe.

accoutrement /ə'ku:trəmənt/ sam.

I ► (dodatna) vojaška oprema

sword, shield and other military

accoutrements meč, ščit in druga

vojaška oprema /.../

Nepravilne množinske oblike, ki se oblikovno precej razlikujejo od edninskih, so navedene kot iztočnice na ustreznem abecednem mestu s kazalko na edninsko obliko, pri kateri so dosledno ponovljene kot slovnični podatek.

children /'tʃɪldrən/ mn.

 child

child /tʃaɪld/ sam. (mn. **children**) /.../

Množinski samostalniki:

To so samostalniki, ki se rabijo zgolj ali skoraj samo v množini, npr. *binooculars*, *cleats*, *clean hands* ali *foreign affairs*. Samostalniki tipa *biodynamics* in *gasworks*, ki so množinski samo po obliki in se, razen izjemoma, uporabljajo z edninskim glagolom, so obravnavani kot običajni edninski samostalniki. Množinske oblike samostalnika nimajo statusa samostojne iztočnice, tudi če so pomensko precej odmaknjene od edninskih oblik, temveč so navedene takoj za edninskim samostalnikom kot samostojna besedna vrsta.

bang /bæŋ/

I sam.

I ► pok; tresk /.../

II **bangs** mn. sam.

AM. ► fr(u)fru /.../

Lastna imena:

Lastna imena in lastnoimenske izpeljanke imajo kratko razlago, če imajo prevedek, sicer pa nekoliko daljšo razlago.

Daedalus /'di:dələs/ sam.

▶Dedal (oseba iz grške mitologije)

Cantonese /,kæntə'ni:z/

I sam.

1 (mn. **Cantonese**) ▶prebivalec/-lka kitajske province Guangdong /.../

Zemljepisnim imenom so dodane kratke razlage, če ne gre za splošno znano ime tipa *Paris*. Razlage ni, če prevedek vsebuje deskriptor (npr. *mesto, jezero, dolina*), razen če je deskriptor dvoumen.

Great Sand Sea sam.

▶Veliko peščeno morje (puščava v Afriki)

Določni člen pred občnimi in lastnimi imeni:

Določni člen, ki – običajno v kombinaciji z veliko začetnico – stoji v angleščini pred nekaterimi občnimi samostalniki v enem izmed pomenov, ni naveden in sicer na osnovi predpostavke, da tovrstni podatek izhaja iz obstoječega uporabnikovega sobesedila (sivo besedilo pri tretjem pomenu gesla *deluge* v slovarju ni vidno).

deluge /'delju:dʒ/

I sam.

1 ▶(močan) naliv, (močno) neurje/deževje /.../

3 **the Deluge** ▶vesoljni potop /.../

Izjema so samostalniki, kjer prisotnost določnega člena spremeni tako pomen kot tudi besedno vrsto.

beyond /br'jɒnd/I **the beyond** sam.

POET. ▶on(o)stranstvo

Prav tako določni člen ni naveden pred lastnimi imeni, bodisi da gre za iztočnico ali enega od pomenov iztočnice (sivo besedilo v slovarju ni vidno).

the Carpathians /kɑ:'peɪθiənz/ mn. sam.

▶Karpati, Karpatsko gorovje

Izjema so le imena mest, ki se tudi v jeziku izvora vedno rabijo s členom, kar je razvidno iz rabe velike začetnice.

Hague /heɪg/ sam.

The Hague Haag

Slovenska stran**Moška in ženska oblika:**

Pri samostalniku, ki označuje osebo, sta prevodni ustreznici načeloma tako moška kot ženska oblika. Vedno je najprej in v celoti navedena moška oblika, sledi ji poševnica, nato vezaj in žensko priponsko obrazilo, uvedeno z zadnjo skupno črko moške in ženske oblike.

groundbreaker /'graʊndbreɪkə(r)/ sam.

▶pionir/-rka, inovator/-rka /.../

felon /'felən/

I sam.

1 JUR. ▶storilec/-lka (hudega) kaznivega dejanja /.../

Izjema so samostalniki, ki se nanašajo izključno na moške, npr. *jack*. Tem niso dodane umetno tvorjene ženske oblike. Med izjeme spadajo tudi nekateri samostalniki na *-man*, zlasti tisti, ki označujejo stare poklice ali izključno moške vloge, npr. *gunman*.

Okrajšave:

Okrajšave z malimi črkami pridejo v geslovníku pred tiste z velikimi, ne glede na število znakov: pa, p. a., Pa, Pa., PA, P. A.

Z okrajšav brez prevoda oz. citata kazalke usmerjajo na njihovo razvezano obliko.

B & B sam. okr. **bed and breakfast**

Če razvezana oblika okrajšave v geslovníku ne nastopa kot samostojna iztočnica, je navedena v oklepaju pri okrajšavi, takoj za besedno vrsto (če je le-to mogoče določiti), sledi pa ji razlagalna ustreznica.

BUPA /'bu:pə/ sam. (okr. **British United Provident Association**) ▶ zasebni zavod za zdravstveno zavarovanje v Veliki Britaniji**b/w** prid. (tudi **B/W**) (okr. **black and white**)
▶ oznaka za črno-belo sliko ali tehniko

Sicer pa velja, da se okrajšava prevaja z ustrežno okrajšavo, bodisi z dejansko ustreznico ali citatno.

adv. sam.

- 1 (okr. **adverb**) ▶ prisl., adv.
- 2 (okr. **adverbial**) ▶ prisl. dol. /.../

GNP sam. (okr. **gross national product**)
▶ BNP**DOS**® /dɒs/ sam. (okr. **disk operating system**) RAČ. ▶ DOS®

Razvezane oblike tujejezičnih okrajšav niso izpisane v oklepaju, izjema so le razvezane oblike latinskih okrajšav, npr. AD (= *Anno Domini*).

V nekaterih primerih imajo okrajšave zaradi večje jasnosti tako prevedek kot tudi razlagalno ustreznico. Po sprejetem pravilu pišemo razlage vedno z malo začetnico.

AI sam.

- 1 (okr. **artificial intelligence**) RAČ. ▶ UI
(umetna inteligenca) /.../

ext.

- 1 (okr. **extension**) ▶ int. (*interni priključek*) /.../

Razlage okrajšav praviloma niso prevodi njihovih razvezanih oblik, ampak njihovi splošni opisi.

CBE sam. (okr. **Commander of the Order of the British Empire**) ▶ član/-nica britanskega viteškega reda**CORE** sam. (okr. **Congress of Racial Equality**) ▶ organizacija za zaščito pravic etničnih manjšin v ZDA

V primerih, ko je to najbolj uporabniško prijazno in smiselno, so takšni splošni opisi zelo blizu ali celo identični potencialnim prevodnim ustreznicom okrajšav.

cc sam. (tudi **c.c.**)

- /.../
- 2 (okr. **carbon copy**) ▶ [na koncu dopisa] v vednost

BBFC sam.

- 1 (okr. **British Board of Film Classification**) ▶ britanska komisija za klasifikacijo filmov /.../

DSc sam. (okr. **Doctor of Science**)
▶ *doktor/-rica znanosti*

Okrajšave tipa *ad*, *dorm* in *info* so obravnavane kot običajni leksemi, tj. kot iztočnice, praviloma brez izpisanih oblik v oklepaju, saj delujejo kot povsem običajne besede in imajo lahko svoje lastne slogovne posebnosti.

dorm /dɔ:m/ sam.
POG. BR. ▶ študent, študentski dom

Zaimek

Angleška stran

Oblikoslovne različice zaimkov tipa *anyone* in *anybody*, ki so med seboj zamenljivi, so obdelane samostojno, vsaka v svojem geslu z enako zgradbo in primeri rabe.

Slovenska stran

Zaimki so v osnovnem nizu načeloma prevedeni tako z moško kot žensko obliko.

any /'eni/
I zaim. /.../
2 ▶ [v vprašalnih in pogojnih stavkih]
kakšen, kakšna, kakšno; kateri,
katera, katero; kdo; kaj /.../

Pri povratnih osebnih zaimkih (*herself*) in osebnih zaimkih v odvisnem sklonu (*her*, *him*) je prevedek tako krajša kot daljša oblika slovenskega zaimka, npr. *jo*, *njo*; *ga*, *njega*; *ji*, *njej*; *mu*, *njemu*.

Glagol

Angleška stran

Nepravilne oblike:

Navajamo samo nepravilne glagolske oblike, razen če sta možni tako pravilna kot nepravilna oblika, pri čemer so pravilne vse oblike razen tistih,

- ki se končujejo na *-ie*, in sicer je v celoti izpisan sedanji deležnik, npr. **die** /.../ II preh. glag. (SD **dying**)
- ki se končujejo na *-o* ali *-oe*, in sicer so izpisani sedanji deležnik, preterit in pretekli deležnik, npr. **shoe** /.../ (SD **shoeing**, P PD **shoed** ali **shod**)
- ki se končujejo na *-nge*, in sicer je v celoti izpisan sedanji deležnik, npr. **hinge** /.../ (SD **hingeing**)
- pri katerih se končni soglasnik podvoji, npr. **clot** /.../ II preh. glag. (SD P PD **-tt-**) ali **gum** /.../ II preh. glag. (SD P PD **-mm-**)
- pri katerih gre za razliko med britansko in ameriško angleščino, npr. **imperil** /.../ (SD P PD **-ll-** BR., **-l-** AM.); **barrel** /.../ II preh. glag. (SD P PD **-ll-**, **-l-** AM.)
- pri katerih se končni *-c* spremeni v *-ck-*, npr. *traffic* (*trafficking*).

V skladu s tem pravilom ni slovničnih podatkov o tem, da se glagol uporablja zlasti v trpni ali nikalni obliki, pač pa je to razvidno iz primerov rabe.

daunt /dɔ:nt/ preh. glag.
▶ vzeti/omajati pogum, prestrašiti,
preplašiti
she was daunted by the vast expense involved
preplašila jo je velika vsota, ki je bila v igri |
nothing daunted, she continued on her way
knjiž. neustrašno je nadaljevala svojo pot

Povratni glagoli nimajo posebne kategorije, temveč so navedeni kot primeri rabe pod prehodnim glagolom, npr. *brief oneself on sth* pod glagolom *brief*.

Glagoli, ki uvajajo premi govor, imajo status prehodnosti, npr. *he cried "look out!"*.

Ustaljene zveze glagola in pomensko izpraznjenega zaimka *it*, tipa *beat it* ali *hotfoot it*, so praviloma uvrščene med idiome.

Sestavljeni glagoli:

Zveze glagola in členka, ki imajo dobeseden prevod v slovenščino, npr. *go out* (= iti ven), so načeloma uvrščene med primere rabe pod ustreznim glagolom. Pri nekaterih tovrstnih zvezah členek zgolj poudarja dovršnost glagolskega dejanja, npr. *trigger (off)* ali *chatter (away)*. Čeprav pri prvem členek ni nujen, saj ničesar ne prispeva k pomenu, ima zveza status sestavljenega glagola, ker je členek *off* vendarle omejen na manjše število glagolov. Pri drugem pa ima *away* zgolj vlogo poudarnega členka, ki ga je mogoče dodati večjemu številu glagolov. Glagol in členek ne tvorita trdne zveze, zato je zveza uvrščena kot primer rabe pod neprehodno obliko glagola *chatter*.

Slovenska stran

Dovršne in nedovršne oblike:

Glagoli so v neposrednem nizu prevedeni z dovršno obliko, ki ima status neoznačene oblike. To pravilo velja, če sta dovršna in nedovršna oblika glagola pomensko enakovredni, sicer sta, če to ustreza vsebini iztočnice, navedeni obe ali le pomensko ustrenejša od obeh oblik. V zgledih rabe sta obliki načeloma uravnoteženi. Če sta obe obliki enakovredni prevodni ustreznici in ju loči le predpona dovršnega glagola, je dovršna oblika izjemoma nakazana z oklepajem, npr. *(za)spati*.

Prehodni glagoli:

Pri prehodnem glagolu v nizu neposrednih prevedkov prehodnost ni posebej nakazana z nedoločnim zaimkom v oklepaju, temveč glagolu sledi samo ustrezen predlog, npr. *računati na, živeti od*. Pri glagolih, ki jim sledi predlog "z/s", je vedno navedena samo osnovna oblika predloga, npr. *nežno ravnati z*.

Pridevnik

Angleška stran

Nepravilne oblike:

Pri pridevniki so navedene samo nepravilne oblike primernikov in presežnikov, npr. *better, best* (pri *good*), razen če sta možni tako pravilna kot nepravilna oblika. Nepravilno stopnjevanje primerniki in presežniki so samostojne iztočnice vedno, kadar so vsebinsko odmaknjeni od osnovne oblike, npr. *latest*.

Pod pridevniki so – kot primeri rabe – obravnavani tudi posamostaljeni pridevniki, npr. *the destitute* ali *the English*.

Deležniki:

Poleg pravih pridevnikov so v skladu z angleškimi viri kot pridevniki obravnavani tudi nekateri deležniki, npr. *forced, overwhelming*.

Izdeležniški posamostaljeni pridevniki tipa *the damned* so obravnavani kot zgledi rabe pod ustreznim glagolom.

Slovenska stran

Moška in ženska oblika:

Pridevniki so v osnovnem nizu prevedeni samo z moško obliko, v primerih rabe pa sta enakovredno zastopani obe, ženska in moška oblika.

daggy /'dæɡɪ/ prid.

POG. ► **zanemarjen, neurejen, nemaren**

she looks really daggy in that old dress

v tisti stari obleki je videti prav nemarna

Izjemi sta pridevnika *noseča* in *breja*, ki se pojavljata samo v ženski obliki.

Pri tvorbi nekaterih ženskih oblik, imen za prebivalce in prebivalke tipa *Manchesterčan/-nka* ter pridevnikov tipa *manchestrski* je osnovni vir podatkov besedilni korpus FIDA in podatki s svetovnega spleta. Če oblike v teh virih ni mogoče najti, je tvorjena po splošnih besedotvornih načelih.

Določna in nedoločna oblika:

Načeloma je navedena le nedoločna oblika pridevnika, razen kadar viri, zlasti besedilni korpus FIDA, kažejo, da se pridevnik uporablja povečini ali samo v določni obliki oz. kot vrstni pridevnik, npr. *soseдни, analogno-digitalni, zemljiškoknjižni*.

Prislov

Angleška stran

Nepravilne oblike:

Pri prislovih so navedene samo nepravilne oblike primernikov in presežnikov, npr. *better, best* (pri *well*), razen če sta možni tako pravilna kot nepravilna oblika.

Stavčni prislovi:

To so prislovi, ki ne modificirajo le glagola ali pridevnika, temveč se nanašajo na cel stavek. Značilno zanje je, da so od ostalega v stavku ločeni z vejico in da pogosto začenjajo stavek, npr. *sadly, I think she's right* vs. *he looked at her sadly*. Stavčni prislovi so praviloma obravnavani kot primeri rabe običajnega prislova, a če je pomenski odmik prevelik, imajo samostojen pomen.

actually /'æktʃʊəli/ prisl.

1 ►pravzaprav, v bistvu /.../

actually, I'm not at all surprised v bistvu

sploh nisem začudena

2 ►dejansko, (za)res, resnično;

natančno, točno

she looks very young, but she's actually 40

videti je zelo mlada, ampak v resnici jih ima

štirideset /.../

Posamostaljeni prislovi:

Če določni člen nakazuje, da je prislov rabljen samostalniško, obenem pa gre za precejšen pomenski odmik v prenesenem smislu, je zveza pod samostalniškim pomenom:

beyond /br'jɒnd/

I the beyond sam.

POET. ►on(o)stranstvo

Slovenska stran

Predložne zveze in enobesedni prislovi:

Če je slovenski prevedek predložna zveza v funkciji prislovnega določila, je naveden samo v mestniku, npr. *abroad* (= v tujini, ne tudi: v tujino). Pri enobesednih prislovih pa sledita oba možna prevedka, npr. *home* (= doma; domov).

Predlog, veznik

Predlogi in vezniki so kot funkcijska besedna vrsta obravnavani nekoliko bolj "enojezično", kar pomeni, da so podani ustrezni prevodi, kjer je to mogoče, v nasprotnem primeru pa so njihovi pomeni ali stavčne vloge pojasnjeni z indikatorji in primeri rabe.

by /baɪ/

I sam. /.../

14 ►[s povratnimi osebnimi zaimki]

he moved the furniture all by himself

pohištvo je prestavil čisto sam /.../

Po obliki predložne ali vezniške besedne zveze so obdelane znotraj gesla v razdelku “posebne zveze”, npr. *in accordance with*, *according as*.

Medmet

Če gre za pravi medmet, ima beseda status običajne iztočnice z oznako za besedno vrsto *medm.*

bang /bæŋ/ /.../

VI medm.

► **bum(f)!, pok!; pafl, tresk!**

to go bang počiti; zaloputniti se /.../

Če gre za vzklik le po stavčni funkciji, pri čemer ima beseda sicer svoj leksikalni pomen, je to prikazano v posebnem pomenu z indikatorjem [*vzklično*].

God Almighty sam.

1 REL. ► **vsemogočni Bog**

2 POG. ► [*vzklično*] **moj bog!**

God Almighty, you're back! moj bog, vrnil si se!

/.../

Če se vzklično rabljena iztočnica prevaja enako kot sama iztočnica, je vzklična raba navedena samo kot primer.

check /tʃek/

I sam. /.../

8 ► [*pri šahu*] **šah**

check! šah!

Členek, člen

Členki in členi so kot funkcijska besedna vrsta obravnavani nekoliko bolj “enojezično”, kar pomeni, da so podani ustrezni prevodi, kjer je to mogoče, v nasprotnem primeru pa so njihovi pomeni pojasnjeni z indikatorji in primeri rabe.

a² /eɪ/, /ə/ člen /.../

2 ► [*z lastnimi imeni*]

/.../ **he's a Cicero in eloquence** kar se tiče

elokvence, je pravi Cicero